

2007

PSYCHOLOGY - II (Optional)

मानसशास्त्र - II (वैकल्पिक)

100194

Standard : Degree

स्तर : पदवी

Total Marks : 200

एकूण गुण : 200

Nature : Conventional

स्वरूप : पारंपारिक

Duration : 3 Hours

कालावधी : 3 तास

Note :

सूचना :

- (i) Answers must be written either in English or in Marathi.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- (ii) Question No. 1 is Compulsory. Of the remaining questions, attempt any four selecting one question from each section.
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- (iii) Figures to the RIGHT indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- (iv) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल, अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (v) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- (vi) Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he/she will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बँटक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (vii) For each slab of 10, 15 and 20 marks, the examinee is expected to write answers in 125, 175 and 250 words respectively.
प्रत्येकी 10, 15 आणि 20 गुण असलेल्या प्रश्नांची उत्तरे परिक्षार्थीकडून अनुक्रमे 125, 175 आणि 250 शब्दांमध्ये अपेक्षित आहेत.
- (viii) In case of any ambiguity, English version will be considered as authentic.
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर ग्राह्य समजले जाईल.

P.T.O.

1. Answer *any four* of the following questions :

खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Discuss about Psychodynamic approach.
मनोगतिकी दृष्टीकोनाबद्दल चर्चा करा.	10
(b) What is territoriality ? How it affects on social behaviour ?
प्रादेशिकता म्हणजे काय ? सामाजिक वर्तनावर प्रादेशिकतेचा परिणाम कसा होतो ?	10
(c) What is social integration ? How it should be increased ?
सामाजिक एकात्मता म्हणजे काय ? ती कशी वाढविता येईल ?	10
(d) Critically evaluate the role of Psychologists in promotion of well-being.
स्वास्थ्य संवर्धनातील मानसशास्त्रज्ञांच्या सहभागाचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.	10
(e) What is suicide ? How suicides can be prevented ?
आत्महत्या म्हणजे काय ? आत्महत्यांना प्रतिबंध कसा करता येईल ?	10

www.mpscmaterial.com
SECTION - A
विभाग - A

2. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) What are the different types of individual differences ? Explain with suitable examples.
व्यक्तिभिन्नतेचे विविध प्रकार कोणते ? योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.	15
(b) What is anxiety ? What are its symptoms ?
चिंता म्हणजे काय ? तिची लक्षणे कोणती ?	10
(c) Write a note on functions of community Psychologists.
समाज मानसशास्त्रज्ञांच्या कार्यावर टीप लिहा.	15

3. Answer the following sub-questions :
खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :
- (a) How Psychological tests are classified on the basis of material used ? Explain with examples. 15
चाचणी सोडविण्यासाठी वापरलेल्या साहित्याच्या आधारे मनोमापन-चाचण्यांचे वर्गीकरण कसे केले जाते ? उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- (b) Write a note on clinical types of Schizophrenia. 10
स्किझोफ्रेनियाच्या चिकित्सात्मक प्रकारांवर टीप लिहा.
- (c) How does the leader facilitates social change ? Explain with suitable examples. 15
सामाजिक बदलांना नेते सहाय्यभूत कसे ठरतात ? योग्य उदाहरणांच्या सहाय्याने स्पष्ट करा.

SECTION - B

विभाग - B

4. Answer the following sub-questions :
खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :
- (a) What is learning ? What are different types of Transfer of learning ? Explain in detail. 15
अध्ययन म्हणजे काय ? अध्ययन संक्रमणाचे विविध प्रकार कोणते ? उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- (b) How the professional psychologists in mass-media should be selected ? 15
जनसंवाद माध्यमातील व्यावसायिक मानसशास्त्रज्ञाची निवड कशी करावी ?
- (c) Define prejudice. How it affects on National integration ? 10
पूर्वग्रहाची व्याख्या सांगा. राष्ट्रीय एकात्मतेवर पूर्वग्रह कसा परिणाम करतात ?
5. Answer the following sub-questions :
खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :
- (a) Write a note on special education for mentally disabled. 15
मनोदुर्बलांच्या विशेष शिक्षणावर टीप लिहा.
- (b) What is the importance of mass-media in Nation building ? Write an Essay. 15
'राष्ट्र-उभारणीतील जनसंवाद माध्यमांचे महत्त्व' यावर निबंध लिहा.
- (c) Describe in detail any two techniques of reducing prejudice. 10
पूर्वग्रह कमी करण्याच्या कोणत्याही दोन तंत्रांचे सविस्तर वर्णन करा.

www.mpscmaterial.com

SECTION - C

विभाग - C

6. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) 'Proper personal selection is the key point in work efficiency'. Discuss. 10
'योग्य कर्मचारी निवड हा कार्यक्षमतेतील कळीचा मुद्दा आहे'. चर्चा करा.
- (b) Write a note on characteristics of a good advertisement. 10
चांगल्या जाहिरातीच्या वैशिष्ट्यांवर टीप लिहा.
- (c) How the morale of defence personnel be increased ? 10
संरक्षण दलाचे मनोधैर्य कसे वाढविता येईल ?
- (d) Define Achievement motivation. Explain the characteristics of highly achievement 10
motivated persons.
सिद्धि प्रेरणेची व्याख्या सांगा. उच्च सिद्धि प्रेरित व्यक्तीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

7. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Write a note on McGregor's two factor theory of work motivation. 10
मैकग्रेगरच्या कार्यप्रेरणेच्या द्विघटक सिद्धांतावर टिप लिहा.
- (b) How attitudes and beliefs affect on buying behaviour of consumer ? State in 10
detail.
अभिवृत्ती आणि श्रद्धांचा ग्राहकाच्या खरेदी वर्तनावर कसा परिणाम होतो ? सविस्तर वर्णन करा.
- (c) What is the importance of motivation in police personnel ? Explain in detail. 10
पोलिस कर्मचाऱ्यांसाठी प्रेरणेचे महत्त्व काय आहे ? सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
- (d) 'Hazards and Remedies for women entrepreneurship' - Write a note. 10
महिला उद्योजकतेतील धोके आणि उपाय यावर टीप लिहा.

P.T.O.

SECTION - D
विभाग - D

8. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) What is substance abuse ? How it should be cured ? 10
औषधी व्यसनासक्ती म्हणजे काय ? ती कशी दुरुस्त करावी ?
- (b) Discuss about the causes of social disadvantage ? 15
सामाजिक वंचनाच्या कारणांची चर्चा करा.
- (c) What is motivation ? Explain the role of motivation in improving performance. 15
प्रेरणा म्हणजे काय ? कार्यनिष्पादन सुधारण्यातील प्रेरणेचे महत्व स्पष्ट करा.

9. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) What is mental retardation ? How their rehabilitation should be done ? 10
मतिमंदत्व म्हणजे काय ? मतिमंदत्वाचे पुनर्वसन कसे करावे ?
- (b) Explain the Psycho-social strategies of development of socially disadvantaged. 15
सामाजिक वंचितांच्या विकासाचे मनोसामाजिक मार्ग स्पष्ट करा.
- (c) Define stress. Explain in detail the causes of stress. 15
तणाव म्हणजे काय ? तणावाची कारणे स्पष्ट करा.

- o O o -